

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2299

Vragen van het lid **Kostić** (PvdD) aan de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur over *het gebruik van lijmvallen voor ratten en muizen* (ingezonden 11 april 2025).

Antwoord van Staatssecretaris **Rummenie** (Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur) (ontvangen 26 mei 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 1986.

Vraag 1

Bent u ermee bekend dat het gebruik van lijmvallen voor ratten en muizen in Vlaanderen sinds 1 januari 2025 verboden is en dat er ook wordt gewerkt aan een verkoop- en reclameverbod van deze middelen?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Onderschrijft u de wetenschappelijke inzichten dat lijmvallen extreem veel leed veroorzaken bij de dieren die erop vast komen te zitten? Zo nee, waarom niet en op welke wetenschappelijke bronnen baseert u zich dan?^{2 3 4}

Antwoord 2

Ik wil benadrukken dat ik het welzijn van dieren zeer belangrijk vind en onderschrijf dan ook de wetenschappelijke inzichten dat het gebruik van lijmvallen voor onnodig lijden kan zorgen. Juist vanwege dierenwelzijn is het zich buiten bevinden met lijm, als kan worden aangenomen dat deze lijm zal worden gebruikt voor het vangen of doden van dieren, reeds verboden.

¹ Nieuwsblad, 29 maart 2025, «Muizen vangen met lijm verboden, en straks ook verkoops- en reclameverbod» (https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20250328_95753602)

² Cambridge University Press, februari 2003, «The Humaneness of Rodent Pest Control – Animal Welfare» (The Humaneness of Rodent Pest Control | Animal Welfare | Cambridge Core)

³ Instituut voor Natuur- en BosonderzoekCartuyvels, 2021, «Gids voor de Diervriendelijke Bestrijding van Ratten en Muizen» (Gids voor de diervriendelijke bestrijding van ratten en muizen | Vlaanderen.be)

⁴ Cambridge University Press, 2022, «An assessment of animal welfare impacts in wild Norway rat (*Rattus norvegicus*) management» («An assessment of animal welfare impacts in wild Norway rat (*Rattus norvegicus*) management»)

Vraag 3

Deelt u de stelling van Vlaams Minister Weyts dat er «weinig verbeeldingskracht nodig [is] om zich de doodstrijd in te beelden van een dier dat vastgelijmd geraakt»?⁵

Antwoord 3

Ja, ik ben me zeer bewust van de impact die lijmvallen hebben op dieren.

Vraag 4

Deelt u de mening dat lijmvallen bovendien onnodig dierenleed veroorzaken, omdat er andere manieren zijn om overlast door ratten en muizen op te lossen, onder andere door het treffen van preventieve maatregelen? Zo nee, waarom niet en op welke wetenschappelijke inzichten baseert u zich dan?

Antwoord 4

Ja, wetenschappelijk onderzoek wijst uit dat lijmvallen onnodig dierenleed kunnen veroorzaken. Professionele plaagdierbeheersers moeten werken volgens het «Integrated Pest Management» (IPM) systeem. Daarbij ligt de nadruk op het voorkómen (preventie) in plaats van bestrijden. Om de omgeving onaantrekkelijk te maken voor plaagdieren wordt er eerst ingezet op adequate wering en hygiëne en zo mogelijk het wegnemen van voedselbronnen. Als dat niet werkt, wordt ingezet op niet-chemische bestrijdingsmiddelen, zoals klapvallen. Werken deze bestrijdingsmiddelen niet of is de volksgezondheid in gevaar, dan is het professioneel gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen alleen toegestaan door gecertificeerde plaagdierbeheersers in het kader van IPM.

Sinds 2017 is het toepassen van IPM verplicht voor professionele plaagdierbeheersers bij het bestrijden van ratten en muizen buiten gebouwen. Sinds 2023 is IPM ook verplicht voor professionele plaagdierbeheersers bij het bestrijden van ratten en muizen binnen gebouwen.

Vraag 5

Deelt u de mening dat lijmvallen, buiten de negatieve effecten op ratten en muizen, een risico vormen voor andere (beschermd) diersoorten die regelmatig op deze vallen vast komen te zitten? Zo nee, waarom niet?⁶

Antwoord 5

Ik deel de mening dat een niet-selectief middel als lijm een risico vormt voor (beschermd) soorten. Voor alle beschermde dieren – ongeacht of zij zich binnen of buiten bevinden – geldt dat het opzettelijk vangen of doden zonder omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit verboden is (artikel 11.37 lid 1 sub a Besluit activiteiten leefomgeving voor vogels, artikel 11.46 lid 1 voor habitatrictlijn soorten en artikel 11.54 lid 1 sub a voor andere soorten). Onder «opzet» wordt ook voorwaardelijke opzet begrepen, dus het willens en wetens aanvaarden van de aanmerkelijke kans dat dieren worden gevangen of gedood. Voor andere soorten geldt dat een ieder die een in het wild levend dier vangt of doodt, moet voorkomen dat het dier onnodig lijdt (artikel 11.28 Besluit activiteiten leefomgeving, Omgevingswet).

Vraag 6

Kunt u aangeven of het gebruik van lijmvallen in Nederland al verboden is op grond van de Wet dieren en/of de Omgevingswet? Wordt hier dan ook op gehandhaafd, door wie en hoeveel overtredingen van dit verbod worden er per jaar geconstateerd en beboet, indien dat het geval is?

Antwoord 6

In artikel 11.28 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Omgevingswet) staat dat een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt, moet voorkomen dat het dier onnodig lijdt. Omdat het vangen van knaagdieren met een lijmval in de praktijk onnodig lijden met zich meebrengt, maakt de

⁵ Vlaams parlement, 15 december 2021, «Verslag vergadering Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en Dierenwelzijn», (<https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementair-werk/commissies/commissievergaderingen/1581852/verslag/1584191>)

⁶ Dierenbescherming, 1 december 2023, «Nog altijd te veel dieren dupe van lijmvallen», (<https://www.dierenbescherming.nl/actueel/nog-altijd-te-veel-dieren-dupe-van-lijmvallen>)

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) bij constatering van de vangst van knaagdieren met een lijmvul een proces-verbaal op.⁷ Vooral in horecabedrijven en detailhandel wordt gebruik gemaakt van lijmvallen. In 2024 en 2025 (tot 1 mei 2025) zijn respectievelijk 98 en 33 processen-verbaal opgemaakt na constatering van ratten of muizen op lijmplanken. Het zich buiten bevinden met lijm is verboden op grond van artikel 11.72 Besluit activiteiten leefomgeving, als kan worden aangenomen dat deze lijm zal worden gebruikt voor het doden of vangen van dieren. Provincies kunnen met maatwerkregels of maatwerkvoorschriften afwijken van dit verbod.

Vraag 7

Bent u bereid om, net als in Vlaanderen, over te gaan tot een verbod op het gebruik van lijmvallen, indien het gebruik van lijmvallen in Nederland nog niet verboden is? Zo ja, wanneer bent u voornemens hiermee te komen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Zoals ik bij mijn antwoord op vraag 2 aangeef kan het gebruik van lijmvallen voor onnodig lijden zorgen. Het zich buiten gebouwen bevinden met lijm is al verboden op grond van artikel 11.72 Besluit activiteiten leefomgeving, als kan worden aangenomen dat deze lijm zal worden gebruikt voor het doden of vangen van dieren. Het gebruik van lijm binnen zonder omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit is toegestaan, mits uit te sluiten is dat beschermde soorten worden gedood of gevangen én het gebruik geen onnodig lijden veroorzaakt. In de praktijk is het voorkomen van onnodig lijden weerbarstig gebleken.

Ik juich het toe dat de brancheverenigingen voor plaagdierbeheersers hebben aangegeven met een voorstel te willen komen voor een streng protocol dat onnodig lijden moet voorkomen bij het gebruik van lijmplanken in gebouwen. Samen met de NVWA ga ik hierover in gesprek met de brancheverenigingen, met als doel onnodig lijden te voorkomen. Daarna wil ik, afhankelijk van de uitkomsten van deze gesprekken, de mogelijkheden om te komen tot een eventueel verbod op het gebruik en de verkoop van lijmvallen onderzoeken. Hierbij betrek ik de NVWA, de brancheverenigingen en de ervaringen van mijn Belgische collega's. Ik informeer uw Kamer in het derde kwartaal van 2025 over de resultaten en vervolgstappen die voortkomen uit deze gesprekken.

Vraag 8

Bent u ermee bekend dat lijmvallen voor ratten en muizen nog op grote schaal worden verkocht via Nederlandse webshops?^{8 9 10 11}

Antwoord 8

Ja, dat is mij bekend. De verkoop van lijmvallen is niet verboden.

Vraag 9

Bent u, net als in Vlaanderen, bereid over te gaan tot een verbod op de verkoop, het in bezit hebben en het (online) adverteren van lijmvallen? Zo ja, wanneer bent u voornemens hiermee te komen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9

Zie mijn antwoord bij vraag 7.

⁷ <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/muizen-en-andere-plaagdieren-bestrijden/muizen-bestrijden-voor-ondernemers>

⁸ Alles tegen ongedierte.nl, «AllesTegenOngedierte.nl Standaard Gele Sterke Ratten en Muizen Lijmplank A4 Formaat», (<https://www.allestegenongedierte.nl/allestegenongediertenl-ratten-en-muizen-lijmvul.html>)

⁹ Ongediertewinkel.nl, «Muizen en ratten lijmplank Trapper Rat» (<https://ongediertewinkel.nl/products/muizen-bestrijden/muizen-lijmplanken/muizen-en-ratten-lijmplank-trapper-rat/>)

¹⁰ Ongedierte producten, «Lijmplank uitvouwbaar ratten en muizen», (<https://ongedierteproducten.nl/stickyboard-lijmvul-muizen-ratten/>)

¹¹ Ongedierte bestrijden, «5 Sterke lijmvallen voor ratten vangen» (<https://www.ongediertebestrijden.shop/ratten/5-sterke-lijmvallen-voor-ratten/>)

Vraag 10

Bent u bereid om zich ook in de Europese context, eventueel samen met Belgische collega's, in te zetten voor een verbod op het gebruik van lijmvallen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke manier en termijn gaat u hier uitvoering aan geven?

Antwoord 10

Zoals ik bij vraag 2 en 7 aangeef, zal ik eerst samen met de NVWA in gesprek gaan met de brancheverenigingen voor plaagdierbeheersers. Ook zal ik bij mijn collega's in België navraag doen naar de ervaringen daar. Ik informeer uw Kamer in het derde kwartaal van 2025 over de resultaten en vervolgstappen die voortkomen uit deze gesprekken.

Vraag 11

Kunt u deze vragen één voor één en binnen de daarvoor gestelde termijn beantwoorden?

Antwoord 11

Omdat ik moet afstemmen met de NVWA, brancheverenigingen voor plaagdierbeheersers en andere departementen lukt het mij niet om de vragen binnen de daarvoor gestelde termijn te beantwoorden.